

Vügggetlen Szemle

Ngs. Csikós János urnak,
Földművelésügyi Minisztérium

TISZANIUL.

SZERKESZTI ÉS KIADJA: Dr. HEGYMEGI KISS PÁL

Azonnali birtokreformot a magyarság számára

A legitimizmusnak az osztrák Anschlusz-szal hosszú időre vége. Hiu ábránd és utópia, hogy ma ezzel a kérdéssel Magyarországon foglalkozzunk. A körmendi beszédnek nem volt sikere. A belpolitikai legitimizista akciókat keresztül húzták a külföldi változások. Most már igazán tized rendű kérdés lett Magyarországon a legitimizmus kiépítése.

Ennélfogva mi, akik a kérdéssel való kacérkodást egy népmozgalom rossz irányú vezetésének tartottuk és felkészültünk annak ily irányú propagálása ellen, azt mondjuk, hogy össze kell fogniok azoknak a politikusoknak, akik a lábhoz tett fegyver politikáját nem helyeslik, akik a választó törvénynek tervezett módon, ellenzéki hozzájárulással való megalkotását kifogásolják s akik a Nep minden téren való sürgős megoldását követelik.

Egy nagy német birodalom szomszédságában ütemesebben kell jönni a magyar nép érdekeit szolgáló reformoknak s elsősorban a birtokpolitikai reformoknak. Fő uraink lássák be, hogy Németország szomszédságában a latifundiumok kora lejárt.

A Dunántúlon több magyar ember elhelyezkedhetik, ha a nagybirtokot egészséges földreformmal minél előbb a dolgozó magyar kismemberek kezébe adják. Meg kell alapozni egy ilyen földreformot azonnalosan pénzügyileg is.

A felveendő belső külsőnt is erre a célra kell főként fordítani. Ez a mi nézetünk.

Nem lehet, hogy Magyarországon erdősítésre alkalmas homokos területeken holdanként 3-4 magért turja a magyar a földet, izzadjon, vertékezzen. Erdősíteni kell ezeken a területeken s ott, ahol a latifundiumok vannak egymásután kell létrejönniök az új telepítéseknek, községeknek s a nagy uradalmak helyett a kisbirtokok kell, hogy szolgálják a nemzeti termelés célját.

Nagybirtokosaink az így szerzett tőkével menjenek az ipari és a közgazdasági életbe átál. Virágzó mezőgazdasággal kapcsolatos egészséges ipar és kereskedelem megteremtését mozdítsák elő.

Meg kell szüntetni a Dunántúlon s az ország termékeny részeiben a nagy latifundiumokat. Ezt tartanánk mi ma a legnagyobb problémának, amelyet az események kényszerítő szükségé hoz előtérbe.

Magántulajdon elve alapján, de szociális alapon nemzeti érdekből kell megvalósítani azt a földreformot, amely ma legsürgősebb szüksége Magyarországnak.

Német egység — magyar önállóság

A nemzetközi politika eseményei legtöbbször az okok légiójának eredőjeként jelentkeznek, azért általában nehéz előre kiszámítani őket még történetük küszöbén is, sőt az esetek nagyobb számában egészen váratlanul lepnek meg bennünket. Ezzel szemben szórványosan előfordul olyan eset is, amikor a következményeket a két szerkettő bizonyosságával látja előre mindenki. Ilyen bizonyosság volt az, hogy a Habsburg birodalom kötelekeinek Páris környéki esztelen szétszaggatása után, az osztrák bolygó: amely egy politikai erőrendszer centrifugális erőinek egymást egyensúlyozó központja volt, ennek megszüntével a nagy német birodalom mágneses terébe jutva, feltartóztatatlanul hullt bele annak vonzó tömegébe. Ezt csak a dühtől elvakult „békediktátorok” nem látták a pusztító munka hevében (hasztalan volt már gyors kijózanodásuk) és későbbben sem azok, akinek hatalmi érdekéből, vagy elvakultságból jól esett hinni a megcsontított Ausztria fennmaradásában.

Az utóbbi kategóriába tartozott a legutolsó percig a magyar legitimizista előkelően gyér tábora is, amely tetszetős álomképekkel igyekezett táborába csalni és az uralkodócsalád ámokfutó hájijába fogni a multban annyiszor leprement magyarságot. A jóhiszemű magyar megbüvölésére tényleg alkalmasnak ígérkezett az az elképzelés, hogy a restauráció az osztrákok révén kétszeresére növelné a magyar integritásért harcba indulók számát, s hogy a Habsburg ház továbbra is számíthat az elszakított részek nemzetiségeinek áldozatkész ragaszkodására. A tubuzgó katolikusok másrészt egyházuk helyzetének megerősödését remélték a hagyományos jezsuita szellemben nevelkedett Habsburg uralkodók visszatértétől.

A vázolt elképzelésből a restauráció sikere esetén persze alig valósult volna meg egyéb, mint a katolikus klérus onnipotenciája, mert a Ferenc Ferdinánd szellemi örököseinek tekinthető trónfogalók minden bizonnyal dinasztikus célokért véreztették volna az

önként járomba görnyedő magyarságot, nemhogy még áldozatot hoztak volna a magukéból ennek a gyűlölt rebilis fajnak megerősítésére. Ilyen példának a multból még a török hódoltságot megszüntető hadjárat sem tekinthető, mert azt tisztán önvédeimük parancsolta a Habsburgoknak Bécs ostroma után.

A restaurációs propaganda azonban ennek dacára nagy sikereket érhetett volna el könnyen felejtő magyarság körében, s a nemzet nagy meghasonlásának veszedelmét idézte volna fel, ha az Anschluss nem vetette volna elő árnyékát közel 20 esztendő óta. Ez a könnyű felismerés gátolta meg, hogy a restaurációs mozgalom komoly pártalakításig is jutthasson. Most pedig, amikor Ausztria csatlakozása a Németbirodalomhoz befejezett ténynek tekinthető, a Habsburgok visszatérésének veszedelme egyszer és mindenkorra elmúlt. Magyarország önállóságát tehát a trónkövetelő Habsburgok oldaláról több veszély nem fenyegeti, ami Ausztria csatlakozásának máris elkönnyvelhető nagy eredménye számunkra.

Ellentétként kell számításunkba beállítani azt a körülményt, hogy a csatlakozás következtében szomszédságba kerültünk egy erőteljes duzzadó és expanzív céloktól hevitett 80 milliós népnek. Tárnyilagosan meg kell állapítanunk, hogy ezt a hirtelen eléuk toppanó tény polgári közvéleményünk egy része hisztériás riadalommal fogadta, amin azonban nincs mit csodálkoznunk annak ismeretében, hogy a közvélemény kialakításában nálunk milyen nagy szerepet játszik a sajtó, amit ebbeli törekvéseiben a legitimizista körök is támogatnak és viszont.

Sajátságos jelenség, hogy a német mumus veszélyét a zsidó sajtó fedezte fel a magyarság számára, aminthogy pár hónappal előbb magyar nemzeti ügyet akart puffasztani Goga ténykedéseiből is. A magyarországi jobboldali mozgalom gyors előretörésének lefékezésére ugyanis legalkalmasabbnak látszott azt azzal diszkreditálni, hogy a nyilas mozgalom nem

csupán eredetére nézve idegen, de céljára is előharcosa a ránk törő német invázióknak. Mert hogy az invázió veszedelme eleven valóság, az bizonyítékaik szerint kétséget nem szenvedhet. Ha egy vidéki német történelemtanár német színre mázolt Európátérkép hozott forgalomba, vagy ha egy innen szökött kótyagos sváb nyilatkozatot adott le valamelyik német kisvárosi hiradóban, az a budapesti sajtóban rövidesen a németek sötét szándékainak döntő bizonyítékaként lett leköszölve. A magyar társadalom ama gyenge idegzetű csoportját, amelyekre átragad a zsidóság páni félelme, aztán végképen bejlesztette a magyar baloldal nézetem szerinti vezérének, Eckhardt Tibornak fegyverkezési riadója, a berchtesgadeni találkozás körüli időkből, amelynek olyasféle látszata volt, mintha a német-veszedelem időszerűsége indokolta volna.

Minden bizonnyal véletlenül s teljesen más indokból következett rövidesen ezután Darányi miniszterelnök fegyverkezési programadása, amit sokan — tévesen — kapcsolatba hoztak az Eckhardt-féle előzményekkel. Ezekben a megijedt körökben Hitler ausztriai bevonulása után van is olyan kapcsolódás északi és déli, kontinentalis és transatlanti szövetséges után a németek ellen. Ez nem annyira tragikus, mint mulatságos, noha annyit el kell ismernünk, hogy a legitimizmus vezérei sorra meghajoltak nyilatkozataikban a befejezett tények előtt, sőt baráti érzelmeket nyilvánítottak a nagy német birodalom iránt.

Ausztria annektálásának hirtelen befejezett ténye mindjárt a szomszédságunkban elállította még a lélegzetét is a korábban oly hevesen uszító sajtóban s ebben a jól eső csendben számoljunk le higgadtan az oly sokat emlegetett német veszedelem rémével.

Ha a háboru előtti és utáni expanzív német nemzeti törekvéseket összehasonlítjuk egymással, azt találjuk, hogy a jelenlegi német külpolitika sokkal realisabb célokat tűzött maga elé, mint a háboru előtti. Az utóbbinak ragója

ugyanis az imperializmus volt, a világalomratörés. A gazdasági célok csak ennek árnyékában húzódtak meg. A jelenlegi német politikának ezzel szemben két egyenlő rangú mozgató rugója van: a német fajnak egyesítése és a birodalom nyersanyagokkal való ellátása. A német politika tehát a jelenben észszerű megfontolások és nem lázas képzeletű autokraták álomképei után igazodik.

Ha most azt vizsgáljuk, hogy milyen szerepet játszik hazánk a német célkitűzések elsőjének tekintetében, először is utalhatunk arra, hogy a németeknek birodalmukkal egyesíteni csak zárt német tömböket érdemes, melyek közel fekszenek határaikhoz. Esztelennek volna tehát párszáz ezer svábunk miatt 9 millió népességünknek elnyelésétől félni. Hiszen ez a németajku népesség még a dunántúli országrészen sem haladja meg a 20% ot. Ha tehát Magyarország ez okból való meghódítása szerepelne a németek programjában, úgy sorsunkban osztoznia kellene Lengyelországon kívül a Balti tenger egész környékének, sőt azokra még mi előttünk kerülne a sor.

Nyersanyagellátás tekintetében oly kevés sulyal esünk latba a német birodalom szempontjából, hogy értünk egy világháború kockázatát vállalni igazán nem volna érdemes. Mit jelentenek még az integer Magyarország természeti kincsei is a németek szükségleteivel szembeállítva? Statisztikai számítás szerint 15 év múlva a kenyérmagvakban magunk is behozatalra szorulunk. A megszállást követő iparosítás pláne azonnal megszüntetné élelmiszer-többletermelésünket. Ha ipari nyersanyag termelő területeket akar, akkor a gyarmatokra gondol Németország, ha meg gabonaterületeket akar, akkor azt a neki megfelelő kiterjedésben csak Oroszországban találhat. Né tévesszen meg senkit a „Drang nach Osten” háború előtt oly sokat hallott és hangoztatott jelszava. Annak legfőképpen imperialisztikus rugója volt: Anglia világhatalmát a szárazföldön át megörni Suez és India elfoglalásával, ha már az a tengeren nem lehetséges. Ma egész sereg felfegyverezett középállam leigázása útján vezetne oda Németország útja, hogyan is gondolhatna tehát rá. Egyébként a kelet felé nyomulás jelenleg Magyarország határainak megkerülésével is lehetséges volna, miért kellene hazánk megtámadásával szaporítani az ellenségek és nehézségek számát.

A háború elvesztése óta minden épeszű magyar ember az európai erőviszonyok megváltozásától remélte hazája sorsának jobbrafordulását s ezért szorongva várta a németek erejének gyarapodását. A német nép erejének visszatérése volt az egyedüli komoly és megbízható számítási alap integritásunk visszaszerzésére. Ez az egy ma is. Ebben biznak a megszállások rabságában szinylődő magyar véreink is. Nem jelenti ez azt, — hogy saját erőnkben nem bízhatnánk, sőt elsősorban is ebben, az erőhöz azonban nyomókar is szükséges, s ezt az emelést a trianoni sír sziklájának elhengerítéséhez csakis hatalmas német bajtársunktól remélhetjük.

A fegyverkezési megkötöttség igáját is Németország törte meg

először, s mi most majd az ő széles háta mögött öltjük magunkra fegyverzetünket. A német henger már megindult, mi gazdák azonban tudjuk, hogy a henger nem csak elnyomásra használtatik, ha-

nem a kővé száradt talaj összetörésére is, hogy a cseréptörések körül fűdén törhessen elő a remény és halálraitelt vetése.

kürti CSABA ISTVÁN

Hat képviselő kilépése a Független Kisgazdapártból

A Független Kisgazda Pártból 6 képviselő kilépett. Ezt a kilépést a különböző lapok másképp indokolják.

A kilépettek Horváth Ferenc, Láng Lenárd, Matolcsy Máttyás, Rakovszky Tibor, Mózes Sándor és Némethy Vilmos. Kilépésüket többek között a következőkkel indokolják:

„A választójogi törvényjavaslat tárgyalása is széles körökben csalódást keltett, mert ez a javaslat a fatu dolgozó társadalmának hatalmas és értékes tábort zárja ki az alkotmányos életből. A politikai béke érdekében hozott súlyos áldozatok — többek között a felsőházi jog kiterjesztéséről szózó törvény elfogadása — nem hozta

meg a a várt és beígért eredményeket.

— Pártunk fennállása óta — írják a levélben — teljes rendszerváltozásért harcolt. Ma is teljes rendszerváltozást követelünk, vagyis a nagybirtokrendszer felszámolását és vele egyidőben a gazdasági liberalizmus megrendszabályozását. Másszóval honvédelmi és szociális szempontok alapján radikális és komolyan végrehajtó földreform megvalósítását és ugyanakkor a bank és kartelszervezetek anyagi erejének igénybevételét követeljük. Mindezt a jelenlegi kormány megoldani nem akarja, illetve nem tudja és ezért a jelenlegi kormánnyal szemben is a legmesszebbmenő bizalmatlansággal viseltetünk.”

DEBRECENI PANASZ:

Nincs új magánépítkezés!

Lapunk hasábjain állandóan foglalkozunk a magánépítkezés ügyével s állandóan azt hangoztatjuk, hogy csak akkor indulhat meg, ha a polgármesterek programjukba veszik a magánépítkezések megindítását.

Mi az iparosok existenciális érdekei miatt nem tartjuk kielégítőnek azt, hogy csak egy két nagyobb közmunka, vagy magánmunka előkészítésével foglalkozik a Polgármester s ha ez sikerül neki, akkor azt hiszi, hogy hivatását teljesítette. A polgármesternek kötelessége nemcsak a munkások, hanem az iparosok munkálatmárol is gondoskodni és csak úgy lehetséges, ha fontosabb szempontnak tartja a magánépítkezés megindításának általános problémájával foglalkozni s csak ha ez sikerül, akkor szabad egyes nagyobb építkezés ügyével foglalkozni.

Ugyyszólván semmi haszna sincs például a debreceni iparosságnak abból, hogy a Hitelbank székházat épít egy budapesti részvénytársasággal, aki az építőmunkát ugyan-csak egy budapesti vállalkozónak adta alvállalatba. A Hitelbank ezen eljárása egyenesen arcul csapást jelent a debreceni iparosságnak és szomoruan látjuk azt, hogy a polgármester tiltakozó szavát nem halljuk a Hitelbank ezen ténykedésével szemben.

Pedig nagyon jó lenne, mert ha a polgármester hallgat, akkor a többi iparosmunkákat is budapesti iparosokkal fogják végrehajtani.

Nagyon kérjük a Polgármester Urat, foglalkozzék a debreceni iparosok szomorú sorsával és tegyen meg az ő érdekükben mindent, amit csak tud.

Mi állítjuk, hogy az esetben, ha komolyan akar valamit csinálni, úgy annak meg is lesz az eredménye.

Nemzeti egység helyett pártszakadások

Ajtay Sándor s "Magyarság" ban cikket irt a nemzeti egységről. Ők a nemzeti egységet az Eckhardt és a keresztény párti koalícióval kapcsolatosan gondolják.

A nemzeti egységről mást kell megállapítani. Azt, hogy szaporodik a politikai pártok száma s úgy a Kisgazda Pártban, mint a Kormány

Pártban szecessziók jelenségei mutatkoznak. Ugyáltszik a parlament rövidesen két oldalra tömörül, jobb és baloldalra. Ez a szétválasztás magában hordja a Darányi kormány bukásának csiráját is.

A sokat óhajtott nemzeti egység gondolatát megbuktatta maga a választójogi törvényjavaslat. Az egy-

nevezett szélső jobbnak titulált politikai pártoktól elzárja az érvenyesülés lehetőségét és ezzel, mint hogy azok a parlamentbe bejutni nem tudnak, fokozottabban kidobta a politikai élet jelenségeit az utcára. Nemzeti egységet csak becsületes választójogi törvénnyel lehetett volna megvalósítani.

Felmerült az a kíváncsi is, hogy a belügyminiszter feltétlenül jobboldali ember legyen, aki írta a jobboldali köröknek bizalmat. Mert ha ez a jobboldal során van rendezni való, azt csak jobboldali ember intézheti el.

A kérdések egészéges rendezését a jobboldali csoportok pártkülönbség nélkül S. Trajovszky Sándor személyétől várják, akiről köz tudomású dolog, hogy az agrár érdekeknek is erőteljes képviselője.

A gazdasági életben a jobboldali kívánalmak elintézésére voltaképpen Imrédy Béla a hivatott. Kérdés, hogy mennyiben fog ez menni gyökeres és radikális intézkedések nélkül? Mert ilyen formában egy vagon adó, mint amit a belső kölcson jelent, féltő, hogy bizonyos pangást eredményez, csökkenteni fogja a vállalkozási kedvet, mondják a gazdasági szakemberek.

Mindezeket a kérdéseket azért soroljuk fel olvasóink előtt, hogy lássák milyen nehéz kérdések tolnak elő belpolitikai életünkben.

Új közjegyző Debrecenben

A debreceni egységspárti ügyvédek közül többen nagyon biztak abban, hogy a debreceni közjegyzőséget megkapják.

Élénk csatlósást okozott, hogy dr. Galánfy János helyére a hőmérvásárhelyi kir. közjegyzőt, Komát nevezték ki.

Kozma régi tagja a közjegyzői karnak, kormányfőtanácsos A Károlyi kormány első napjaiban kapta meg a közjegyzőséget. Hódmezővásárhely társadalmában és politikai életében, — mint az Egységes Párt egyik vezetőtagja vett élénk részt.

Változást kívánnak a cukor árának kialakításában

A lapok az utóbbi időben élénk akciót indítottak a cukor ára miatt. — Rámutattak arra, hogy az 1913. évben a kockacukor ára 91 fillér volt, ma falkvakban 1 pengő 38 fillérbe került.

Panaszolták, hogy roppant nagy a cukron a kincstár részesedése. Viszont rámutatnak arra, hogy ezt a fontos elemzési cikket, melyre a falusi gyermekeknek olyan nagy szükségük volna, potom pénzért vesztegetik el a külföldön. Ily módon erőltetik a cukorkivítelt.

A kivétel az, hogy szintessék be a cukorkivítelt s alaposan száltsák le a kincstári részesedést.

Fizessen elő

a Független Szemlére!
Előfizetési ár egy évre
6.- pengő.

Hitler négy éves programja

Ausztria sorsa végleg eldőlt. — Ausztria ma már Ostmark. A német birodalom megerősödve folytatja munkáját. Hitler új programjához 4 esztendőre kért, mivel 5 éves programját az Anschluss beszerzésével végrehajtotta. Egész világ előtt kérdés, mi lesz az a 4 éves program?

A német birodalmi gyűlésen elmondott beszédében Hitler a következő pozitívumokat állította be: A béke jegyében fog lefolyni a 4 éves program. A Berlin római tengely, a Hitler és Mussolini szövetség alapján oldatnak meg a kérdések. Franciaország felé a határ rendezve van. Olaszország felé a határ rendezve van. Ennyi a pozitívum.

A többi mind csak töprengése az érdekelteknek. Így a cseh kérdés, a magyar integritás, a lengyel kérdés, főként a kisantant problémája.

Végül nagy kérdés, nem fogja-e vajjon az orosz szovjet az őt érintő kérdések békés megoldását megzavarni s ezzel a békét veszélyeztetni, mert a Hitler-féle 4 éves program most már az orosz szovjet érdekkörébe is vág.

A széthuzódó nyilas pártcsoportok közeledéséről

A bécsi események után a nemzeti szocialisták körében, melyek itt Magyarországon körülbelül öt frakcióra vannak tagozódva, érdekes közeledés történt. A közeledési akciót Kémery Nagy Imre, Perley Lajos és Herkay indították meg. Elv az volt, hogy a jobboldali pártok fogjanak össze és igyekezzenek együttesen dolgozni. — Mert ha sporadikusan, külön-külön csoportokba tagozódva munkálkodnak, a következő választásokon kimaradnak és a folytonos vezérelési civódások a szervezkedéstől veszik el a lehetőségeket.

Felkérték Prónay Pált, hogy hívja össze őket egy közös értekezletre, annál is inkább, mert Ausztriának a német birodalomba történt beolvadása után szükség volna, — ha éppen nem a nemzeti szocialisták vetnék fel — úgy a kormány előtt, mint más irányban Magyarország integritásának problémáját. Ez volna az akció célja.

Prónay Pal a kívánságnak megfelelőleg bizalmas tanácskozással összehívta a különböző csoportok vezetőit. — A tanácskozáson az öt csoportból három megjelent. Feste tichék és a Nemzeti Front azonban csak képviseltették magukat báró Collász Tibor által.

Az értekezlet az integritási problémák letárgyalása végett Prónay Pálnak megbízást adott s felkérte őt, hogy továbbra is a közös összejöveteleket biztosítsa s az egyetemes jobboldali front kialakulását segítse elő. Ebben a tekintetben az intézői jogokat a jelenlevő csoportok Prónay Pálra ruházták.

Kérelem Olvasóinkhoz!

Mély tisztelettel felhívjuk lapunk olvasóit, hogy az előfizetési díjakat beküldeni sziveskedjenek.

KABINETVÁLTOZÁS-ALKOTMÁNYSÉRELEM

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Független Szemle” március 17-iki számában beszámolót olvastunk arról, hogy a lap szerkesztősége miként látta hónapokkal ezelőtt azokat a változásokat, — amelyek végre is bekövetkeztek. Hát ez így van. De ha már előrelátott a „Független Szemle”, most „post festa” miért nem mondja el utólag véleményét arról, hogy a történt változások mennyiben sértilik a parlamentarizmust s mennyiben ütköznek a változások alkotmányos érzületünkbe, sőt tételes törvényeinkbe?

Ebben a még mindig diktatúra hajló világban olyan könynyen letorkolják az embert ha közjogi meglátásokat és aggodalmakat hangoztat, hogy csak úgy porzik tőle az ember. Pedig: nem oda Buda! Eppen most kell éber és keményen ellenállani, amikor az ember lépten-nyoman látja a rossz példát s érzi a hatalmi elrugaszkodás szelét.

Ha a „Független Szemle” illusztris szerkesztője benn ülne a törvényhozásban, aligha ülne nyugodtan azok után, amiket itt az alábbiakban elmondani akarunk.

A világ minden parlamentáris országában nem egy lemondásra kényszerült kormány ad programot, hanem először megalakul a kormány s azután ad programot s ha korcsokat alkotó változtatásokra készül az új kormány s ilyen nagy változásokat jelentő program alapján akar kormányozni, akkor kötelessége feloszlani a Házat.

Nézzen csak vissza a Független Szemle alkotmányos életünk múltjára, lát-e erre példát?

Az I. Darányi kormánynak jogelődje a II. Gömbös kormány nagyjában épen az ellenkező körülmények között született meg. Annak semmi oka sem volt a Ház feloszlására, ennek minden oka meg lett volna, hogy egy grandiózusnak mutatózó 5 éves terv végrehajtásához a nemzet hozzájárulását kikérje!

Nem akarunk sem törvényekre, sem kontra analógiákra hivatkozni. Akinek magyar jogászi érzése van s a közjogot „Nebántsi virágnak tartja, — az tisztában van a helyzettel.

De menjünk csak egy lépéssel tovább.

Egy lemondott kormány programját átveheti ugyan a jogutód, de a Ház előtt elfekvő törvényjavaslatokkal valaminek történnie kell. A lemondott kormánynak, alighanem (!) vissza kell vonni az összes törvényjavaslatokat s ha gusztusa van, akár szószertint is benyújthatja újra. De így, ilyen librettosan mégsem lehet bánni a parlamentarizmus bevett követelményeivel. Ilyenkor joggal lehet kérdezni: hol van a közjogi ellenzék? Mert az csak nem változtat a helyzeten, hogy szomszások a barázdák a titkos választójogra s ezért kell „száraz ágon csüggő ajakkal ülni” a tisztelt közjogi ellenzéknek?

De menjünk csak egy lépéssel még tovább...

Hát Imrédy Béla a Nemzeti Bank elnöke, amely Nemzeti Bank

külön törvényei statutumokkal kormányozza önmagát s sokszor kerül abba a helyzetbe, hogy a kormány rendelkezéseit végrehajtsa: vajjon nem kerül ellentétbe önmagával s a tárcanélküli miniszter nem kerül ellentétbe a Nemzeti Bank elnökével?

Kérjük alázatosan, ne tessék idő előtt önként „gleichsoltolni”? Tessék belátni azt, hogy a megköttyösödött, tanulatlan, örjöngő szélsőséges mozgalmak farsangján nem szabad ilyen könnyelmű példát szolgáltatni, mert tessék elhinni a farsangnak igen-igen komoly bőjtje köszönhet reánk s akkor mindnyájunknak befellegzik. Most

egyelőre azt se tudjuk, hogy virrad-e vagy alkonyul?!

Utolsó közjogi mohikán

*

Szerkesztői válasz. A kiváló közjogi tájékozottságról szóló cikket teljes terjedelmében tisztelettel leközlöttem, merthízen abban nagy igazságok is foglaltatnak. Nekem nincs módomban azokat a parlamentben szóvátetni. De kérdés, mivel a cikk íróját nem ismerem, öneki magának nincs-e módjában azt szóvátetni, vagy mással szóvátetni? A joghoz való becsületes ragaszkodás nemzeti érdek.

A MAGYAR FRONTHARCOSOK SORSA

IRTA: PERLEY LAJOS

A FRONTHARCOSOK POLITIKAI MOZGALMÁNAK VEZETŐJE

Az 1938. évi IV. törvénycikknek, vagyis a tüzharcos törvénynek kettős célja van: 1. A tüzharcosok boldogulásának elősegítése a polgári életben. 2. Az állampolgári kötelezettségeknek önfeladózó teljesítésére buzdító példaadásul akar szolgálni.

A 22 paragrafusból álló tüzharcos törvény fenti célokra nem felel meg. Az első célját csak igen kis mértékben érte el. A második céljának pedig egyáltalán nem felel meg.

Ugyanis a közvélemény az, hogy a tüzharcos törvény, az ország mai pénzügyi és gazdasági helyzetéhez mérten, nem kielégítő. Eppen ezért nem alkalmas buzdító példaadásul sem a jövőben nemzedéknek.

Hogy a tüzharcos törvény egyáltalán parlament elé került, az igen lényeges részben a frontarcosok politikai mozgalmának köszönhető. Hiszen a világháború befejezése óta eltelt két hosszú évtized alatt sokszor volt alkalmunk fájdalommal tapasztalni a frontarcos kérdés mostoha kezelését. Erre jellemző egyik volt miniszterelnökünk azon kijelentése, hogy a frontarcos kérdés veterán ügy. Akik a mostoha elbánással szemben a Haza jól felfogott érdekében gerincesen fellépni merészletek, azoknak helyzete nem volt kedvező. A frontarcosokat a min-

denkori kormányzat befolyása alatt álló társadalmi szervezetbe szorították. — Az azzal elégedetlen és a frontarcos érdekeket igazán szívükön viselő frontarcosok tehát politikai szervezetbe tömörültek, minthogy más társadalmi frontarcos szervezet létesítésére módjuk nem volt. Noha a frontarcosok mozgalmi elégetak toltak, a vezetőség gerinces magatartásán megtörtött minden olyan törekvés, mely a frontarcos kérdés ellaposítását célozta. Megalkuvást nem ismerő elszánt-sággal küzdöttek a világháború katonái s áldozatai ügyének törvényes rendezéséért.

Igy született meg ez a tüzharcos törvény, mely a világháború katonái százezrei tömegében megelégedést nem marad más hátra, mint belenyugodni ebbe a „rendezésbe” vagy tovább küzdeni a kielégítő frontarcos törvényért, mely alkalmas lesz arra, hogy buzdító példaadásul szolgáljon az állampolgári kötelezettségek önfeladózó teljesítésére.

A tüzharcos törvény tárgyalásakor több országgyűlési képviselő adott kifejezést aggodalmának a parlamentben. Ezek az aggodalmak azonban alig méltattak figyelemre. De nem akadt egy párt, egyetlen egy országgyűlési képviselő sem, aki a frontarcosok po-

IPARI
MEZŐ-
GAZDASÁGI
HAZTARTÁI
SZERZŐMUNKOK
Sesztina Lajosnál

litikai mozgalmának érdemeit kiemelték volna. Szó nélkül átengedték az 1. § 4. pontját, mely kimondja, hogy politikai párt „tűzharcos” elnevezést, vagy ezzel azonos értelmű megjelölést nem használhat.

A törvénynek ez a pontja is célját tévesztette. Mert lehet ugyan a frontarcosok politikai szervezetét arra szorítani, hogy a mozgalom címét, nevét megváltoztassa, de a mozgalom főbbé már nem szűnik meg. Az ellenkező ilyen eljárással csak az ellenálló fanatizmusát erősítik.

A törvény 2. §-a azt mondja, hogy a honvédelmi miniszter a tűzharcosok érdekképviselőivel egy társadalmi alakulatot (egyesületet vagy szövetséget) meghatározott időre vagy visszavonásig feljogosíthat, mely társadalmi alakulat politikai vagy vallásfelekezeti kérdéssel nem foglalkozhat. A törvénynek ez a rendelkezése csak az esetben érheti el célját, ha a világháború katonái, a hadirokkantok, a hősi halált haltak hátramaradottai érdekeinek képviselőivel oly szervezetet jogosítatik fel, mely befolyásolástól mentesen a közbizalom letéteményese lesz és a multak súlyos mulasztásait — az ifjuság, a jövő háború katonái érdekeinek figyelembe vételével — pótolni képes. Természetesen ebben a társadalmi szervezetben valóban helyt kell hogy foglaljanak a frontarcos és hadirokkant tömegek, akik azonban szabadon választhatják meg majd méltó vezetőségüket.

Amíg ez meg nem történik, a világháború katonái és áldozatai politikai szervezete rendíthetetlenül kitart a trianoni Haza világháborús katonáinak igaz érdekeiért indított kemény küzdelemben.

A Cseh kérdéssről

Kétségtelenül Csehországnak igen nehéz a helyzete. Massaryk és Benes túlméretezték magukat. Alkotásuk azon nyugodott, hogy a legyőzött államok nem csinálnak mást, mint túrnek és fizetik a kirott háborús tartozásokat. Nem akarnak újból feltámadni és élni. Ellenkezője történt.

Síme Csehország van a legkényesebb helyzetben, mert Csehország összealkotása is a wilsoni elvek megtagadásán nyugodott és sérti a nemzetiségi eszmét. Protektorai Franciaország és Anglia távol laknak tőle s a cseh kérdés nem is olyan nekik, mint azt Csehország hiszi.

A Habsburg problémát, mely a körmenyi beszéden keresztül Magyarországot is tápot kezdett nyerni, nem oldották meg keillő időben, pedig Csehországot egyedül ez mentette volna meg. Mi lesz most? Hogyan alakul ki a helyzet? Ez eldől a következő 4 év alatt. S az a körülkerítő politika, melyet éveken keresztül Benes mesterien alkalmazott Magyarországgal szemben, mos megbukott, ehelyett Csehország látja körülkerítve magát.

Ma Közép-Európában a legnagyobb kérdőjel a cseh-kérdés.

Fizessen elő lapuokra!

A feles földbérlet általános kereseti adója

Már több ízben foglalkoztunk az ugynevezett feles földbérlet általános kereseti adójával s rámutattunk annak tarthatatlan voltára. Most, hogy a Miniszterelnök Ur győri nagy beszéde elhangzott, melyben bejelentette nagyszabású gazdasági programját, melyben jelentős helyet foglal el az agrárproletariatus védelme és felsegítése, nem mulaszthatjuk el az alkalmat, hogy újból felhívjuk a kormány figyelmét a feles-földbérlet tarthatatlan helyzetére.

Az általános kereseti adóról szóló törvényes rendelkezések szerint a földhasználatból eredő jövedelem az általános kereseti adónak alapiját képezi. Ezt az alapot úgy számítják ki az adókiadó hatóságok, hogy felértékelik a bérelt földterület teljes hozamát, abból levonják a termelési költséget, mely a gyakorlat szerint a teljes termelési hozam 50 százalékát teszi ki, levonják a tényleg kifizetett hasznóbért s az így előálló maradványt, mint tiszta jövedelmet 5 százalékos kereseti adóval s annak járulékaival (betegpótlási pótdó, egyházi adó, stb) adóztatják meg.

Ez így teljesen rendjén van. Jogos és igazságos. Utóvégre lehetnek és vannak is olyan szerencsés bérlők, akik ilyen számítás mellett jelentős jövedelmeket is érnek el s az nem is maradhat adózatlanul.

De vegyük most már a felesbérlet helyzetét. A felesbérlet termelési költségét a természetes 50 százalékra kell, hogy értékeljük, mert ha saját véres verejtéke is

az a munka, amit bele fektet feles bérletébe, mégis csak érték az. Ha pedig a bruttó jövedelem 50 százalékát levonjuk termelési költség címén, 50 százalékát pedig természetben beszolgáltatja a földtulajdonosának, hasznóbér címén, hol marad az adóalap? És mégis kivetik rájuk az általános kereseti adót és annak minden járulékát, sőt ők kell, hogy megfizessék a földtulajdonosával kötött felesbérleti szerződés illetékét is, még az esetben is ha azt nem foglalják, írásba, hanem csak szóbeli megállapodással kötik.

Aki csak egy kicsit is gondolkodik ezen a kérdésen, legyen az bármennyire is laikus az adózási labirintusban, könnyen megállapíthatja, hogy a felesbérlet esetében még a törvények legszorosabb alkalmazása mellett sem lehet adóalapot kihozni, mégis megadóztatják az országban mindenütt a feles munkásokat, ami azt jelenti, hogy százezernél több derék földmunkás fizet adó adóalap nélkül. Ez tarthatatlan, ezt reperálni kell, lehetőleg még a most folyó adókiadások során! Emberileg szinte elképzelhetetlen, hogy az egyik polgárnál, mert az bérlő levonják az adóalapból a termelési költséget, míg a másikonál, mert az „feles” bérlő, ezt a termelési költséget megadóztatják. Ez a főoka annak, hogy újabban a földmunkások Németországba mennek szántani-vetni, holott itthon szivesebben maradnának és maradhatnának is, ha ilyesmire is figyelemmel lennénk a nagy programok összeállításánál.

Védekeznek a főváros a kártérítési perek lavinája ellen:

szavatossági biztosítást köt minden tisztviselő hivatali ténykedéseire

A gazdasági viszonyok romlása óta példátlan mértékben felszaporodtak azok a kártérítési perek, amelyeket a főváros intézményei ellen indítottak szegénnyegon mind azok, akik úgy vélik, hogy valami hiba, elnézés, vagy mulasztás miatt a főváros felelősséggel, illetve kártérítéssel tartozik. Rendszerint hatalmas összegekre rugó, sokszor százezer pengőt is kitevő kártérítést kívánnak például az olyan kórházi betegek, akik nem voltak gyógyíthatók, esetleg gyógyulásuk a remélt időnél későbbben következett be. A szegénnyegon indított perek gyakran foglalkoztatják a bíróságokat és bár eddig alig egy-két esetben állapították meg a kártérítési kötelezettséget, ez a néhány példa olyan buzdítólag hatott, hogy

a főváros tisztviselői ügyészsége alig győzi a különböző bíróságok előtt az önkormányzat anyagi érdekeit megvédelmezni.

Szakértői jelentéseket, vizsgálato-

kat és egyéb kimutatásokat kell felsorakoztatni e próbálkozásokkal szemben, ami ugy munkában, mint költségben komoly megterhelést jelent.

A főváros vezetősége ez aggasztó jelenségek miatt elhatározta, hogy

szavatossági biztosítással védekeznek az ilyen perek ellen

és ennek költségeit az orvosokra hárítja. Másik irányban is szavatossági biztosítás készül, mert újabban erőteljesebben lábrakapott az árvaszék ellen is a pereskedési lavina. Számos nagymértékű pertettek folyamatba a budapesti árvaszék ellen azon a címen, hogy a koronaromlás idején a gyámhatóság nem gondoskodott az árvapénzek értékállóságáról. Ha a bíróság megállapítaná a kártérítési kötelezettséget ugy a főváros lenne felelős és ezért

az árvaszéki tisztviselők is szavatossági biztosítás keretébe jutnak.

Közigazgatási ügyekben is gyakran jelentkeznek kártérítési igényekkel, úgyhogy valósággal roham indult az olyan törvényszék előtti kísérletekkel, amelyek a fővárost akarják tekintélyes összegek kártérítés címén való fizetésére kötelezni. A polgármester most megbízást adott a Községi Takarékpénztárnak, hogy a vele szerződéses viszonyban álló biztosítási intézményekkel tárgyalja meg a feltételeket és utána a közgyűlés elé terjesztik a javaslatot, hogy

a városbáza, az üzemek és az intézmények összes tisztviselői véde legyenek a hivatali munkájuk folytán esetleg a fővárosra háruló igényekkel szemben.

A szavatossági biztosításnak ez a fajtája egészen újszerű és így a biztosító társaságok aligha adhatnak azonnal választ, hanem előbb bizonyult kalkulációkat kell majd végeztetniük.

Biztosítják az Eötvös Lóránt-intézet rádiumállományát is, amelyet tudvalevőleg nemrég szereztek be és annak értéke hatalmas vagyont képvisel.

Mit hoz a jövő?

Beláthatatlan még, hogy a nyugati események a gazdasági életre milyen kihatással lesznek, valószínű azonban, hogy exportunk nagy része továbbra is a német területek felé fog irányodni. A gazdának — minthogy munkájának eredményé legtöbbször csak egy év múlva élvezi, — messze előre kell látnia, hogy termelési irányát helyesen szabassa meg.

Valószínű, hogy tőlünk a jövőben állati termékeket, húst, tejet fognak nagyobb mértékben venni, tavasziak vetésénél ezért már most nagy gondot kell fordítani takarmányfélékre. Szarvasmarhatartás, tejtermelés szempontjából elsősorban a takarmányrépa. Beidegzett vetésgörök azonban ritkán engedi meg, hogy más növény rovasára növeljük takarmány-, répatérületünket, annál kevésbé, mert répat rendszerint frissen istállótrágyázott földbe szoktunk vetni, istállótrágyánk pedig kevés. Kevés istállótrágyánk kiegészítésére ezért a takarmányrépánál is műtrágyázáshoz kell folyamodnunk.

Mig hazánkban alig akad gazdák aki cukorrépa műtrágya nélkül termesztene, mert a műtrágyázás — (rendszerint ősszel adva istállótrágyát, tavasszal pedig kat. holdanként 150—200 kg. szuperfoszfát, lehetőleg sorba) jövedelmezősége kézzel fogható, addig a takarmányrépa alá ritkábban szoktak műtrágyázni. Pedig a takarmányrépa növénytanilag azonos a cukorrépával, táplálóanyagokkal szemben azonosan viselkedik. — Sőt! Sok takarmányrépaféleség csekélyebben gyökerezik, mint a cukorrépa, ezért több könnyen felvehető növényitáplálékot kíván, különösen fejlődése kezdetén, ezért a műtrágyázás még indokoltabb és eredményesebb. A takarmányrépa műtrágyázását a cukorrépánál bevált rendszer szerint végezzük. Istállótrágyázott földbe vetjük, a szuperfoszfátot pedig lehetőleg sorba adjuk. Ha kevés az istállótrágyánk, ha gyenge erejű a föld, ugy szuperfoszfát és nitrogén műtrágya adagolása segíthet ezen.

FÖLDREFORM ÉS TELEPÍTÉS

Nálunk a földreform az 1920 évi XXXVI tc. jól, rosszul történt végrehajtásával befejezést nyert. Az egész eljárás magán viselte annak bélyegét, hogy le kellett valami módon vezetni a földműves tömegeknek a forradalmak által felidézett nyugtalanságot, azonban ügyelni kellett arra, hogy elsősorban történelmi osztály birtokai a lehetőség szerint ne csökkenjenek és a tulajdon szentségének figyelembe vétele mellett a megváltást szenvedő teljes kártalanítást kapjon. Ez utóbbi azonban a bekövetkezett gazdasági válság következtében elmaradt.

A földbirtok ezen torz reformját, — mely a régi helyzeten annyiban változtatott, hogy minden egyéb segítség nélkül néhány hold területet juttatott a földnélkülieknek és törpebirtokosoknak, jó jövedelmet a szakértőknek és ügyvédeknek, — komolyan sa a nemzet nagy tömegei érdekében végrehajtottnak tekinteni nem lehet. A földbirtok helyes megosztásán, a feldicsért, de igen sovány eredményt felmutató telepítési akció sem segített. A nyilvánosságra hozott statisztikai adatok mögé kell nézni. Kik szerezhettek és kik szereznek a telepítési akció során földet. Elsősorban azok, akiknek módjukban lenne ezt szabadkézből is megtenni. Állítom, hogy a telepítés során egyetlen egy földművesség nem jutott földhöz, vagy legalább is annyihoz, hogy megélhessen és produktív termelést folytathasson.

Több eladásra került középirtok értékesítésével foglalkoztam.

Tehát személyes tapasztalatokra hivatkozhatom. Telepítési kölcsönben csak az részesülhet, aki a vételárnak, mely mindég egybe esik a legmagosabb forgalmi árral legalább 30 százalékát, ezenkívül az Országos Földhitelintézet részére 6 százalékát befizeti. Lássuk már most ilyen feltételek mellett kik jelentkezhetnek igénylőként a falu lakosai közül. Átlagosan katasztrális holdanként 600 pengős földárát véve figyelembe 198 pengőt kell lefizetni holdanként. Abból, hogy egy falusi proletár kiemelkedhessen a nincstelenek közül, legalább 5 holdra van szükség és közel 1000 pengő az az összeg, amit a polgárosodása érdekében, mint első lépést le kell fizetnie. Hol marad a birtok felszerelés, mely minimálisan hasonló összegre tehető a jószág mai árának figyelembe vétele mellett. Kérdem meg van-e lehetősége annak, hogy ilyen telepítési akció mellett a falusi proletárból törpebirtokos, — a törpebirtokosból pedig valaha kiscgazda lehessen. — Ez elméletben is lehetetlen. Gyakorlatomban pedig az jelentkezett, hogy a telepítési kölcsönt csak olyanok veszik és vehetik igénybe, akik már megélhetésüket egyébként is biztosító vagyonnal rendelkeznek. Igaz előny az is, hogy a kiscgazdák erősödnek, azonban ezzel a magyar nemzeti cél, vagyis, hogy a tömegek öntudatos és hazáját meggyőződéssel szolgáló és védő erőkké alakuljanak át, elérve nincsen. Már pedig a fél magyar nemzet mai megcsönkítottságában, eltekintve az általános emberi szempontoktól a nincstelen parasztok millió tömegeit, ha egyáltalán helyet

kíván foglalni a jövőben is a nemzetek sorában, nem nélkülözheti. Ezeknek a tömegeknek honvédó totális lelkesedésére nem számíthatunk. Nem elég csak a fegyverkezésért áldozatot hozni, hanem áldozatot kell hozni az arra érdemes fegyvert tartó kézért is, mert egyébként fél munkát végeztünk.

Nem kell tehát késlekedni a legradikálisabb földreformmal, a

legerősebb tempóban haladó gazdasági oktatással, ez utóbbival azért is nem, nehogy egy radikális földreform végrehajtásával járó zökkenés a nemzetgazdaságra hosszú időn keresztül éreztessen káros hatását.

A földreform anyagi eszközeit tüzőn vizen, de azonnal elő kell teremteni.

M. B.

Fabinyi Tihamér új elhelyezkedése

A főzsdetanácsban három hely üresedett meg. Ezen helyekből egyikre, Fabinyi Tihamért, a Hitelbank vezérigazgatóját, volt pénzügyminisztert kívánják megválasztani.

Eckhardt Tibor legutóbbi nyilatkozatában általunk is helyeselt ten tett kifogást, hogy a kormány tagjai bankokban, kartell vállalatokban, távozásuk után magas po-

ziciót nyerne. Érezi mindenki, hogy ez nincs is így helyén.

De ha nem helyeslik, akkor hozzanak törvényjavaslatot, hogy bizonyos ideig a kormány tagjai ilyen közgazdasági érdekeltségek vezetésében vezető szerepet nem vállalhatnak. Ezt a gazdasági élet pártatlan irányításának szüksége megköveteli.

A lovasberényi választás

A lovasberényi választás tanúságait mindegyik oldal igyekszik levonni. Kétségtelenül a jobboldal előretört és a multhoz képest óriási sikerei voltak magában a kerületben is. Endre László a legkisebb szavazatot kapta a múlt választás alkalmával, míg most Hubay a leg több szavazatot nyertek közé tartozik.

A Keresztény Párt megtartotta birtokállományát, merthisz Griger Miklós többsége a Keresztény párti és a kiscgazda párti szavazatokból adódott ki.

Az egységes párti jelölt, mint hogy nem volt hivatalosan támogatva, csak azokat a szavazatokat kapta meg, — amelyeket mint helyi jelölt kapott meg, merthisz ez az egy elfnye a többiekkel szemben megvoft.

Vehetjük azonban a méleget másképp is. A kormány a Tildy kompániához tartozó Nagy Ferenc ellen nem állított jelöltet s így a hivatalos támogatás nem nyilvánult meg, tehát az Egységes Párt-

nak azon része is szavazhatott a Kiscgazdapártira, amelyik hivatalos nyomás mellett egységes párt.

Kétségtelen, hogy a Független Kiscgazda Párt most egy olyan kerületet bukott el, amelyikben a kormány nem akarta rontani a pártnak a sanszait. A központi jelölés nem járt eredménnyel s Nagy Ferencnek mindenüvé vitele nemcsak a párt központi tagjai között kelt érdektelenséget, hanem vidéken sem veszik jónéven.

Nagy Ferenc abba klikkbe tartozott, amelyik Tildy vezetése alatt elősegítette a tiszántuli áldatlan helyzetet. Most már saját magán tapasztalhatja, hogy könnyű egy választást anyagi feltételek hiányában elbukni, mégha a hatalom jóakarattal is van valaki iránt. Pedig a Tiszántulon ez nem is volt.

A lovasberényi kerületben, ha a Kiscgazda Párt is mellé áll, Prónav Pált játszva lehetett volna behozni, neki a parlamentben való megjelenése egészségesebb kialakulást biztosított volna.

Rapszódikus változások a főispáni karban

Az utóbbi időknek a nagy világesemények közepette belpolitikai eseménye is volt. Ismét főispánokat neveztek és cseréltek ki.

Ez a főispán csere mondjuk megösszintén nagyon rapszódikusnak mutatkozik. Eddig az volt a kormányzati elv, hogy a főispánnak a

helyi viszonyokkal ismerősnek kell lenni, vagy olyan közéleti nagyságnak kell lennie, aki a vármegyébe súlyt és tekintélyt visz.

Ezeket az elveket alaposan át-törő a legújabb kinevezési eljárás. Barcsay és Vajay Károly még meg sem melegedtek a főispáni szék-

ben, már áthelyezték őket. Szóval most már divatba jött a főispánok áthelyezése is. Vajay Károly Bihar megye főispánja lett, Barcsay pedig megkapta a somogyi főispánágot, ahol neki régebben, mint főszolgabírónak Gaal Gasztonékkal volt igen erős összeütközése.

A szabolcsi főispánágot Jékey Ferenc kapta meg, aki eddig Veszprém főispánja volt. Szóval Bihar megye, Szabolcs megye rövid pár hónapon belül újból és újból installál. Meggyőződésünk szerint sem a főispáni állás tekintélyét, sem az illető közület érdekeit nem szolgálja ez a sok cserebere, ami azonkívül tekintettel az installációs ünnepekre, költséges is.

Kozma Györgyöt, aki testvére volt Kozma Miklós belügyminiszternek a második Darányi kormány emelte ki a főispáni székéből.

Fabinyi pénzügyminiszter eltávoztván a kormányból, mint a Hitelbank igazgatója felsőházi tag is lett, így megszűnik pécsi képviselősege, azonban a kapcsolat közte és Pécs városa között fennmarad, annyi, hogy buzgó munkatársát, Nikolics Mihály pénzügyminiszteri titkárt nevezték ki Pécs város főispánjává. Kozma György örökébe a csongrádi főispánágra Bonczos Miklós, a főispáni szék régi aspiránsa, vármegyei tiszti főügyész került, aki a szolnoki ügyekben a vádlói teendőket végezte. A hódmezővásárhelyi főispáni székbe Kászonyi Richárd dr. csanádi főispánt nevezték ki.

Az egyeki törpehaszonbérlok panaszja

Debrecen városa „Telekháza” nevű birtokából kb. 964 kat. hold földet vett bérbe Nagy János egyeki községi bíró és 13 társa. Ebből nevezettek 10—35 hold földet művelnek egyenként. A fennmaradó többi földet — egy pár 5—10 holdas bérlőn kívül — kb. 300 egyeki kiscember bérlő átlag 2—2 holdnyi területtel.

A legkisebb típusú földalbérloktől belépés, illetve biztosíték címén — mint társbérloktől 10+9 vagyis összesen 59 pengőt, 4 holdas kisbérloktől 68 pengőt szedtek be a főbérlok. Ezen felül fizetnek a földbérlok holdanként 135 kg. buza haszonbért és holdanként 5 pengő adót.

Ezzel szemben, bár a kis albérlok ezen fizetési kötelezettségeknek — bár a legnagyobb erőfeszítés mellett is, de eleget tesznek, mégsem ritka házuk táján a végrehajtó, aki elmaradt bért követel.

Amikor ezért több kishaszonbérlok elment Nagy János községi bíróhoz, hogy mutassák meg nekik a bérlőtársaság számadásait, azzal utasította el őket a bíró ur, hogy Nagy János földbérlok és 13 társa nem tartozik számolni a föld albérloknak.

Ez és ehhez hasonló panaszok sorozata várna orvoslára az egyeki kisbérlok, helyesebben törpealbérlok között, ha volna, aki panaszukat meghalassa. Helyes volna, ha Debrecen város vezetősége szakközegével vizsgálná ki a panaszokat, hogy nem forog-e itt fenn meg nem engedett nyereszkesedés az u. n. albérlok által befizetett járulékok igazságosak-e s rendezetési helyükre fordíthatnak-e?

A szudéta németek mozgalma

A szudéta németség is megmozdult, vezérük Konrad Henlein Teschenben mondott nagy beszédet és a hallgatóság leirhatatlan lelkesedése mellett tolmácsolta a szudétanémet nép üdvözlését az ausztriai testvéreknek.

Az ausztriai fordulat — mondta Henlein, mely megelégedéssel és őszinte örömmel töltött el bennünket. Ausztria népe a szenvedés és elnyomatás hosszú éveit után visszanyerte szabadságát.

A szudétanémet népek joga van együtt örülni az osztrák testvérekkel, hiszen együttérett velük a szenvedés éveiben is. A szudétanémetek azt kívánják az osztrák testvéreknek, hogy boldog legyen a jövőjük. Az egész világon, ahol csak németek élnek, mindenütt együttéreznek az osztrákok és a szudétanémetek sorával.

A szudétanémetek a jog, igazság harcát vivja hittel a szívében és azzal a tudattal, hogy győznie kell. Konrad Henlein után a szudétanémet párt vezéri tanácsának egyik tagja, Kreisl beszélt és kijelentette, hogy a szudétanémet nép autonómiát követel. Ez a követelés jogos, mert az önkormányzat úgy a békeszerződések, mint a nemzetközi jog értelmében megilleti.

Mind ezzel szemben Machnik cseh nemzetvédelmi miniszter Olmützben a következőket jelentette ki: Nincs a világnak az a hatalma, amely meg tud fosztani bennünket a csehszlovák forradalom gyümölcseitől.

Mostmár kérdés, kinek lesz igazga.

Csakhogyan ezt is megértük?!

A Ház ülésén, mikor a választó jogot benyújtották, Dullin Jenő kiscsiga képviselő a választó jog benyújtásával kapcsolatosan azt a nyilatkozatot tette: „Csakhogyan ezt is megértük!”

A jogfosztó választójogi javaslatl szemben, mely szerint csak a hatalomnak tetsző, jólfésült emberek lehetnek a jelöltek, s a javaslat a relatív többségen alapul, s mely a néppel szemben a kisebbséget juttatja uralomra, egyetlen előnye, hogy titkosan szavaznak. Csak az a kérdés kire szavazhatnak titkosan? Azokra, akiknek a hatalom ezt megengedi. S Dullin Jenő boldog, hogy egy népmozgalmi törekvés, óhaj, ilyen kicsavartan elfestve kerül a megvalósítás stádiumába, amelyről megállapíthatjuk egy fél év múlva a választás után: „Adtál Uram titkosságot, de nincs köszönet benne!”

Szeretnénk, ha Dullin képviselő ur kifejtene előttünk, hogy mennyiben az ez a javaslat, amelyért a magyar nép százazrei küzdelemre indultak és támogatták a Független Kisgazdapártot, s mennyiben nem állnak fenn azok a jogos bírálatok, amelyeket a javaslatnak a népakaratot kijátszó rendelkezéseivel szemben a kritika most untalan hangoztat.

A „Csakhogyan ezt is megértük” című nyilatkozatot helyesebb volna, ha úgy változtatnák meg: „Sajnos, ezt is megértük!”

Kuriánk érdekes új határozatai

Kártérítés, kölcsönös hűtlenség, hitelsértés

A vidéken járó embernek nyilván sokszor szemébe ötlik, hogy a MAV nem alkalmaz sorompókat a sinek mentén azokra az utakra, amelyek a közönségnek átjáróul szolgálnak.

Egy ilyen átjárón — amely szintén nem volt sorompóval ellátva — egy idősebb ember áthaladva, az éppen akkor elhaladó gyorsvonattól sérüléseket szenvedett. — Nyomban be is perelte az Államvasutakat, kártérítést követelve tőle azon az alapon, hogy sorompót nem alkalmazott és eltűrte azt, hogy a pályatesinek ezen részét a környék lakosai átjáró helyül használhatják.

Kuriánk legújabb ítéletével azonban elutasította a követelő igényével, az ítélet szerint azért, mert a törvény megtilja a nyílt pályán való átjárást és olyan törvényt pedig nincs, amely kötelezné a vasútvállalatot arra, hogy sorompókat állítson fel az emberek életének megóvására.

Egy egyszerű munkásember albertlebe fogadott egy alhadnagyot, aki feleségét elszerezte tőle és viszonyuk annyira fejlődött, hogy az asszony idővel az albérli szobájába költözött át. — A munkás férfi évekig tűrte ezt az állapotot, majd elkeseredésében később ő is közös háztartásba lépett egy idegen asszonnyal.

A férfi bontókeresetet indított az asszony ellen, kérte a házasságuk felbontását. — Az alsó bíróságok azonban elutasították a keresetet, megállapítva azt, hogy az ismertett körülmények nem tették felülül a munkás család házasságát, annál kevésbé, mert a férfi alacsony felfogására vall az a körülmény, hogy ő is tiltott viszonyt kezdett.

Legmagasabb bíróságunk feltűnést keltő ítélete azonban felbontotta a munkáscsalád házasságát és pedig kizárólagosan a feleség hibájából. Teljes mértékben az asszony terhére róta törvénytelen viszonya miatt a házasság megrontását és a férjnek csak évek múltán bekövetkezett botlását elnézhetőnek nyilvánította.

Egy gazdaember s felesége pénzt kértek kölcsön a helyi takarékpénztártól. A bank meg is adta a kölcsönt nyugodtan — bizva abban, hogy adósainak az édes leányuk földjén és falusi házában haszonélvezeti joguk van életük fogyaték és így abból remélte, hogy a pénze visszafizetést nyer majd.

A kölcsönvevők azonban egy szép napon lányuk javára lemondtak a haszonélvezeti jogról. A takarékpénztár a királyi ügyészséghez sietett panaszával s a nem régi hitelsértési törvény alapján kérte a gazdaember és felesége megbüntetését, mondván, hogy adósaik szándékosan meghusították a haszonélvezetükben megvolt fedezetet. Adósok azzal védekeztek, hogy igaz bár, hogy lemondtak a haszonélvezetről, ezzel azonban a takarékkárát nem okozták és pedig azért nem, mert adóval is tartoztak, meg más hitelezőnek is tartoztak s ezek a követelések természetesen megelőzték a bankot s így a bank ugysem jutott volna pénzéhez.

Kuriánk azonban nem fogadta el a védekezést és súlyos büntetést rótt a lemondó házaspárra, kimondván, hogy a haszonélvezetből az idők folyamán mégis csak jutott volna a banknak is pénz, amiért is a házaspár cselekedete a törvény szerint szigorúan tiltva van s egyáltalán nem jóhiszemű.

Új kiszolgáló cég a Takarékoság R.-T. kötelékében

Van szerencsénk mt. vásárlóközönségünk tudomására hozni, hogy

Krayer E. és Társa

festékáru üzlete Debrecen, Csapó u. 5. szám

belépett kiszolgáló cégeink sorába

Új cégünk mindennemű festék árut, háztartási, pipere cikket, illatszereket és kefe árukat tart raktáron.

Örömmel várja a „TAKARÉKOSSÁG” mt. közönségét s előre is biztosítja legelőzékenyebb kiszolgálásról.

TAKARÉKOSSÁG K. R. T. Debrecen, Deák F.-u. 6

A Független Kisgazdapárt helyzete

Március 15-én tüntetések voltak Budapesten. Szálasi emberei is tüntettek. A tüntetők a belváros utcáin járkáltak. Egy ilyen tüntető csoporttal találkoztunk mi is. A tüntetők a zsidó problémán kívül Eckhardt Tibort támadták kiabálásaikkal, ez meglepett bennünket.

Csodáljuk a Kisgazda Pártot, amelynek a programja népi program, hogy elkanyarodásával, tétlenségével, parlamenti munkájának hiányával s a folytonos paktilásokkal idejuttatta a helyzetet. Nekünk is fáj hogy ma a magyar társadalom a jobb helyzet várását nem a Független Kisgazda Párt diadalra jutásával kapcsolja össze.

De hol van az a diadalra jutás? Az újabb kormány alakításokból a Kisgazda Párt kimaradt, ellenzéki szerepet nem tölt be, kompromenteket csinál a kormány felé. Külpolitikában is kijátszódik annak a pártnak amelynek belátható időn belül külpolitikai sikere nem lehet.

Egy új gondolat, új eszményt, új követelést nem látunk, a Kisgazda Párt átvette azt a szerepet, amelyet Wolff Károly vezetése alatt Bethlen István mellett a keresztény párt teljesített. Ez az igazság.

Filléres gyors Budapestre

Folyó hó 27-én, vasárnap Filléres gyors indul Budapestre a Tenyészállatvásárra. A vonat indul Debrecenből reggel 5 óra 58 perckor. Budapestre érkezik 10 óra 13 perckor. Budapestről visszaindul a nyugati pályaudvarról este 23 óra 13 perckor, Debrecenbe érkezik 3 óra 28 perckor. — A menetjegy ára a belépőjeggyel együtt 630 P. Jegyek kaphatók állandóan, reggel 9 órától a MAV. Menetjegyirodában.

Fey őrnagy öngyilkosságáról

Ausztriában sokan lesznek öngyilkosok. Az idevonatkozó hírek ellenőrizhetetlenek. Fey őrnagy, volt alkancellár öngyilkossága azonban bizonyosnak látszik.

Fey őrnagy öngyilkosságát Bécs közvéleménye összefüggésbe hozza azokkal a hírekkel, amelyek szerint Fey is részese volt Dolfuss halálának.

Párisból jelentik: Mint a Radioiroda londoni jelentése közli, Bécsből odaérkezett hírek szerint Fey őrnagy, aki néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el, végrendeletet hagyott hátra, amelyben bevallja, hogy ő gyilkolta meg Dolfuss kancellárt.

FÜGGETLEN SZEMLE (TISZANTUL)

Megjelenik hetenként, Debrecenben. Előfizetési ára egy évre 6,- pengő. Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL. Felelős szerkesztő: CSABA ISTVÁN. Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac uca 77. — Telefon 21-97. Budapesti szerkesztőség: IV., Ferenciek-tere 9. — Telefon 187-996.

Nyomatott: Deutch Mór könyv- és műnyomdájában Debrecen, Piac uca 77 - Telefon 21-97